EXTRA NUMMER
VAN HET
Samarangsch Advertentie-blad,
van MAANDAG 21 JANUARIJ 1861.

LANDMAIL BERIGTEN,
loopende tot 9 December, 1860.

POLITIEK OVERZIGT.

De beraadslagingen over de begrootingswetten zijn aangevangen. De strijd bij de Algemeene Beschouwingen was zeer hevig, uitsluitend tegen den minister-president, die in de kamer niet éénen verdediger vond. De hoofdstukken zijn tot en met hoofdstuk V met groote meerderheid aangenomen. Over hoofdstuk IV wordt nog beraadslaagd, omdat de minister van justitie, die bijna 14 dagen met de verdediging van de regterlijke organisatie bezig is geweest, verzocht heeft, daar zich in dien tijd zoo veel werk aan zijn departement had opgehoopt, hoofdstuk V vóór zijne begrooting in beraadslaging te nemen. De strijd zal zich waarschijnlijk hernieuwen bij de hoofdstukken IX, *Financien*, en XI, *Kolonien*. Men ziet met gespannen verwachting den afloop der beraadslagingen over die beide hoofdstukken te gemoet. Een oogenblik dreigde, bij de behandeling van hoofdstuk V, die overigens zeer kalm was, de beraadslaging hevig te zullen worden, toen de minister van financien, bij de beraadslaging over de *f* 13,000,000 voor de spoorwegen, zich in den strijd mengde en insinueerde, dat de bestrijders van het voorstel des ministers van binnenlandsche zaken, om zonder afzonderlijke begrooting voor de spoorwegen, die aanzienlijke som op de begrooting uit te trekken, de spoorwegwet wilden afbreken, niettegenstaande allen hadden verklaard die wet trouw ten uitvoer te willen leggen. De minister-president zag echter spoedig zijn misgreep in en mengde zich niet verder in de discussien, die hare vroegere kalmte hernamen.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De Italiaansche aangelegenheden zijn sedert ons vorig nommer niet veel gevorderd. De hoofdzaak is, dat Gaëta nog stand houdt en zoolang dit het geval is, kan er aan geen definitive regeling van de zaak gedacht worden. Uit de weinige berigten die van dit punt vernomen worden, blijkt, dat, zoo de Fransche vloot blijft voortgaan een aanval van de zeezijde te beletten, vooreerst nog aan geen verovering van die vesting te denken valt. Men wil nu weten, dat Engeland bij de Fransche regering er op aangedrongen heeft, hare interventie te Gaëta te staken, zoodat Sardinie onbelemmerd al die operatien tegen deze vesting zou kunnen aanvangen, welke in het belang eener spoedige overgave dienstig geacht worden. Op die wijze, moet Engeland verklaard hebben, komt de Italiaansche kwestie een stap nader tot hare vereffening. Frankrijk daarentegen moet van zijn kant van Engeland gevorderd hebben, dat het de bekende nota van lord John Russell zal verzachten. Tusschen beide vorderingen zou nu eene toenadering tot stand zijn gebragt, waarvan verder het gevolg moet zijn, dat Engeland en Frankrijk beide een gezant zullen accrediteren bij koning Victor Emanuel, in welk feit de officieele erkenning van de faits accomplis zal opgesloten liggen. Wij geven dit berigt, zonder dat we er voor ons zelven nog veel gewigt aan hechten.

Te Napels zelf en in de provincien ziet het er ook nog niet gunstig uit. In de provincien wordt het land steeds afgeloopen zoowel door benden van Garibaldi als door de aanhangers der gevallen dynastie, die rooven en allerlei geweldadigheden plegen. Geheel Apulie en de Abruzzen zijn in staat van beleg verklaard. In de stad Napels zelve heeft de regering de meeste vrijwilligers van Garibaldi, die haar door hunne demonstratien al te lastig werden, moeten ontslaan en met scheepsgelegenheid naar Genua gezonden. Zoolang Gaëta in de magt van Frans II blijft, zal in dien staat van zaken geen verandering komen. Inmiddels is koning Victor Emanuel den 30sten Nov. naar Sicilie vertrokken en den 1sten te Palermo aangekomen, waar hij met eene zeldzame geestdrift werd begroet. Het volk wilde de paarden van het rijtuig spannen, om het zelf voort te trekken. Meer dan 400,000 menschen uit alle streken des lands waren toegestroomd. De koning zal weldra naar Napels terugkeeren en — naar men zegt, nog voor Nieuwjaar naar Turin. Volgens het ministerieele dagblad zal hij niet eer den titel van koning van Italie aannemen, dan nadat hem die zal zijn aangeboden door het nationale parlement. Het verdient aandacht, dat de Engelsche vloot den koning op zijn togt naar Sicilie heeft gesaleerd. Voorts kan gemeld worden, dat de regering te Turin tot het besluit is gekomen, om voor te stellen eene verdeeling van het rijk in groote gouvernementen of administrative indeelingen, ten einde op die wijze de autonomie der geannexeerde landen zoo veel mogelijk behouden zou blijven.

Een der Turinsche dagbladen, de *Espero* meent te weten, dat de Sardinische regering thans in onderhandeling is met het hof van Rome, om eene schikking tot stand te brengen, waarvan de meerderheid van het collegie der kardinalen reeds de noodzakelijkheid zou hebben erkend. Deze schikking zou daarin bestaan, dat de paus bekleed zou blijven met het opperste geestelijke gezag, in den uitgestrektsten zin, terwijl aan koning Victor Emanuel het wereldlijke stedehouderschap of het vicariaat zal worden opgedragen. De koning, zoo wordt verder gezegd, moet reeds in eene toespraak tot den bisschop van Salerno, op zoo iets gezinspeeld, althans verklaard hebben, dat hij, trouw aan de overlevering van zijn huis, nimmer de gedachte heeft gekoesterd, om de Christelijke godsdienst te beleedigen, en dat dit evenzeer het geval is met al zijne ministers, terwijl hij hoopte dat de Romeinsche kwestie weldra zou worden vereffend, zonder dat de ware belangen van het Katholicisme eenigermate gekwetst worden.

Er is al meermalen sprake van onderhandelingen of openingen in dien zin geweest, doch dan vernam men steeds dat ze volstrekt geen kans hadden van slagen. Op welken grond nu de *Espero* min of meer het tegendeel beweert, kan niet gezegd worden. Wij hebben echter gemeend het berigt onzen lezers niet te mogen onthouden.

Bij gebrek aan feiten, redeneert men tegenwoordig druk over de noodzakelijkheid voor Oostenrijk, om Venetie, voor het aanstaande voorjaar, tegen een behoorlijke vergoeding af te staan en van meer dan éénen kant is in de laatste dagen beweerd, dat door Engeland en Frankrijk openingen in dien geest te Weenen gedaan zijn. De half officieele *Pays* meent echter te weten, dat dit gerucht hoegenaamd geen vertrouwen verdient, terwijl de *Pruissische Ztg.* beweert, dat dit belangrijke punt wel degelijk is ter sprake gebragt en behandeld. Laatstgenoemd blad voegt er bij, dat Oostenrijk, inziende dat zijne rol in Italie uitgespeeld is, behoefte gevoelt aan eene toenadering tot Sardinie, ten einde aan den Engelsch-Franschen invloed in de Middellandsche Zee een tegenwigt te stellen. Ongelukkig heeft het officieele dagblad der Oostenrijksche regering al deze geruchten in bepaalde bewoordingen gelogenstraft.

De politiek van keizer Napoleon ten opzigte van Italie blijft steeds een raadsel en velen brengen het besluit van 24 Nov. met deze politiek in verband. Zij houden het er voor, dat de keizer om geen andere reden een zekere voldoening aan den liberalen geest der Fransche natie heeft gegeven, dan om dat hij voornemens is eerlang aan zijne buitenlandsche politiek een nog meer revolutionair karakter te geven; hij voelde — zoo redeneren zij — behoefte aan een zedelijken steun in het land, voor het geval dat zich ernstige gebeurtenissen mogten opdoen. Een brief van prins Murat, waarin deze protesteert tegen de wijze van inlijving der beide Sicilien — die hij ontwettig noemt — heeft mede bij het publiek bekommering verwekt en den goeden indruk, door 's keizers concessien gemaakt, veel verminderd. Door dien brief namelijk, is bij menigeen het denkbeeld gerezen, of de meer genoemde concessien niet dienen moeten om een bittere pil te vergulden, namelijk een beweging in Italie tegen de vereeniging der Italiaansche staten onder één hoofd. Wat hiervan zij zal de tijd moeten leeren. Overigens hebben de Italiaansche dagbladen den brief van Murat niet onbeantwoord gelaten. Sedert eenige dagen verwachtte men te Parijs een manifest in den *Moniteur*, inhoudende eene aanvulling van het besluit van 24 Nov.; vooral zag men eene wijziging van de wet op drukpers te gemoet. Tot dusverre laat dit alles echter op zich wachten. Ja men gaat in de hofkringen zelfs zoover van te verzekeren, dat de keizer reeds verklaard moet hebben, dat hij zich niet kon ontveinzen eenig gevaar te zien in de concessien, die hij bij het decreet van 24 Nov. heeft verleend, omdat in een land als Frankrijk, waar de welsprekendheid zooveel invloed heeft, er al ligt eenige redenaars van het parlementair régime zouden kunnen opstaan om het land in beweging te brengen; terwijl hij in dat opzigt niets heeft te vreezen, zoolang hij de drukpers in zijne magt heeft. Uit deze woorden is het gemakkelijk na te gaan, dat men vooreest op geene wijziging van de wet op de drukpers in liberalen zin behoeft te rekenen. Doch niet alleen de keizer, maar ook de geheele regering schijnt voor de gevolgen van dit decreet min of meer beducht te zijn. Immers hare half officieele organen hebben bepaaldelijk tot *mot d'ordre* ontvangen, dat zij de strekking van dit decreet zooveel mogelijk in beperkten zin moeten voorstellen. En hoe meer de Orleanistische en republikeinsche dagbladen zich geneigd toonen om partij te trekken van de uitbreiding der daarbij aan het wetgevend ligchaam toegekende voorregten, hoe meer de regering zich beijvert om aan den liberalen geest van het decreet een minder ruimen zin toe te schrijven.

Wat nu de wijzigingen in het Fransche ministerie aangaat, waarvan wij onder de *Laatste Berigten* (extra-nommer 8 Jan.) reeds gewaagd hebben, deze komen met de sedert daarin gebragte wijzigingen op het volgende neder: Graaf Walewski is benoemd tot minister van staat, in plaats van den heer Fould, die als zoodanig is afgetreden, terwijl de betrekking van minister van het Huis des keizers, die ook door den heer Fould vervuld werd, opgeheven is aan den maarschalk Vaillant; graaf de Persigny, gezant te Londen, heeft de portefeuille van binnenlandsche zaken bekomen, terwijl de heer Billault, tot dusverre met de portefeuille belast, minister geworden is zonder portefeuille; de heer Magne, minister van finantien, is insgelijks minister geworden zonder portefeuille, en in eerstgenoemde betrekking vervangen door den heer la Roquette; het afzonderlijk ministerie van Algerie en kolonien is opgeheven, en daarvoor het vroegere ministerie van kolonie en marine weer in de plaats gesteld, zijnde de heer de Chasseloup-Laubat van het eerste ministerie tot het andere overgegaan; en de admiraal Hamelin, tot dusverre minister van marine, benoemd tot groot kanselier van het Legioen van Eer. De heer Baroche, president van den staatsraad, is voorts benoemd tot minister zonder portefeuille, zoodat thans drie ministers zonder portefeuille zitting hebben in het kabinet. Hunne taak zal hoofdzakelijk daarin bestaan, dat zij de woordvoerders der regering zullen zijn in de beide kamers, als zoodanig hare politiek zullen verdedigen en de gevraagde inlichtingen verschaffen op interpellatien, die men thans, tengevolge van den meer uitgebreiden werkkring aan het wetgevend ligchaam toegekend, meer dan vroeger tegemoet ziet.

Voorts zijn nog benoemd: de maarschalk Pélissier tot gouverneur-generaal van Algerie en de graaf de Flahaut, een oud diplomaat, tot gezant te Londen.

Terwijl men in Oostenrijk een zwaren binnenlandschen strijd heeft te strijden, daar de geest van verzet in Hongarije en andere kroonlanden hoe langs zoo meer veld wint, is ook de toestand van het ministerie te Berlijn alles behalve gunstig. Is te Weenen aller aandacht gevestigd op het proces over de bedriegerijen, waarin de generaal von Eynatten is betrokken, geheel Berlijn is vol van een proces tegen twee hoofdambtenaren der politie, de heeren Stieber en Tichy, beschuldigd van verregaande overtreding van hunne ambtsbevoegdheid. De procureur-generaal von Schwark heeft in dit proces de ergerlijkste bijzonderheden aan het licht gebragt, terwijl de heer Stieber heeft openbaar gemaakt, dat de minister van justitie, de heer Simons, onder het ministerie von Manteuffel, acht weken lang eenige personen achter 't slot heeft gehouden, in strijd met de wet en tegen het advies van het politie-bestuur. Te gelijker tijd heeft hij zware beschuldigingen uitgebragt tegen den proc.-generaal van Schwark. Hierdoor wordt een scherp licht geworpen op de politieke moraliteit van het genoemde ministerie der reactie. Reeds eischt dan ook de pers te Berlijn op krachtigen toon betere wettelijke waarborgen voor de persoonlijke vrijheid der burgers, en wordt weder ter sprake gebragt de noodzakelijkheid van wettelijke voorschriften betreffende de ministerieele verantwoordelijkheid. Nu heeft het ministerie te Berlijn zich wel is waar gehaast, genoemde heeren, Stieber en von Schwark, tijdelijk uit hunne betrekking te ontslaan, doch daarmede is het kwaad nog niet verholpen. De heer Simons is nog altijd minister van Justitie. En dit alles is de droevige consequentie van het behouden van den heer Simons in het nieuwe ministerie, en van den heer von Zelitz, een verklaarde feudalist, als president van policie. In den persoon van den minister van Justitie wordt nu het geheele ministerie in de zaak betrokken en aangetast, en terwijl het de nalatenschap van het vorige ministerie althans voor een gedeelte heeft aanvaard, stelt men thans ook voor een gedeelte daarvan verantwoordelijk. De gevolgen van dit een en ander zijn toenemend wantrouwen, toenemende oppositie.

Ook in de overige staten van Duitschland verheffen zich meer en meer krachtige stemmen ten gunste van de beginselen van den nieuweren tijd. De Saksische tweede kamer behandelt op dit oogenblik een wetsontwerp op de nijverheid, waarbij menige ouderwetsche bepaling wordt opgeruimd; de tweede kamer van Hessen-Kassel is thans wel geopend, doch ook hebben reeds 33 leden geprotesteerd ten gunste van de grondwet van 1831; in de Mecklenburgen duurt de strijd tusschen den adel en de burgers op politiek en kerkelijk terrein voort; even zoo in Hannover; te Hamburg is voor eenige dagen tot het afschaffen van het poortgeld besloten en werden in de vergadering der burgerschap krachtige stemmen gehoord tegen de accijnsen, ten gunste van handel en nijverheid. Overal in Duitschland wordt aangedrongen op meerdere vrijheid, niet alleen in 't staatkundige, maar vooral ook in handel en verkeer, — ja, zelfs in St. Petersburg is de regering dezer dagen voorgegaan met een goed voorbeeld, door het afschaffen, nl., van de brood en vleeschzetting, waarbij echter de politie nog zal moeten toezien, dat de prijzen niet willekeurig worden verhoogd; wat minder navolgenswaardig is.

De nieuwe Zwitsersche Nationale raad en de Stenderaad zijn geopend. In eerstgemelde vergadering sprak de heer Sidler, de president van jaren, een vaderlandslievende openingsrede uit, waarin hij de natie tot eendragt aanspoorde. De heeren Blumer en Hermann zijn gekozen tot president en vice-president van den Stenderaad. In den Nationalen raad zijn de heeren Dapples en Latour tot president en vice-president gekozen. De nationale partij heeft dus de overwinning behaald.

Uit Syrie luiden de tijdingen nog alles behalve gunstig. Wel kan men er tegenwoordig ongehinderd reizen, maar overal is het duidelijk dat het er alweer op een strijd wordt toegelegd; overal worden wapens en krijgsbehoeften bijeengebragt; kortom het is maar al te duidelijk, dat er weer onraad broeit. Te Beyruth houdt men zich overtuigd, dat wanneer de Franschen bij het verstrijken van den gestelden termijn Syrie verlaten, de zaken nog veel erger zullen staan dan vroeger, want dat de gisting te hevig is om niet tot eene geweldige uitbarsting te komen. Omtrent een voornaam punt zijn de Druzen en Christenen het eenwel eens, namelijk dat zij zich willen onderwerpen aan eene magt, die zich genoegzaam weet te doen eerbiedigen om alle ergerlijke tooneelen tusschen de bevolkingen van den Libanon te voorkomen. De Christenen geven daartoe de voorkeur aan Frankrijk. De Druzen hebben zich op dat punt nog niet bepaaldelijk verklaard, maar zijn nog meer dan de Christenen geneigd om zich aan de Turksche heerschappij te onttrekken.

Met betrekking tot de separatische beweging in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, ten gevolge van de benoeming des heeren Lincoln tot president der Unie, zijn twee belangrijke dokumenten ontvangen. Het eerste is een uiteenzetting van de grieven, welke de staten van het Zuiden hebben tegen de staten van het Noorden, welke laatste beschuldigd worden „de instelling der slavernij, die door God zelf gemaakt en gewettigd, en door Christus en zijne apostelen bekrachtigd is," boosaardiglijk en onwettiglijk te hebben aangetast. Het tweede bevat een beroep op de bescherming en den bijstand van Napoleon III. De staten van het Zuiden zijn voornemens een afgevaardigde naar Parijs te zenden, om van de Fransche regering de erkenning van den toekomstigen afgescheiden bondstaat te verwerven. In ruil voor deze diplomatieke ondersteuning verklaren de staten van het Zuiden zich bereid en beloven zij, de Fransche fabriekgoederen, bij invoer in de havens der nieuwe republiek, ten eeuwige dage vrij van alle regten toe te laten. Te Charleston wordt reeds gezegd dat, ingeval de scheiding werkelijk tot stand komt, de inlijving van Mexico en het eiland Kuba bij de nieuwe of tweede Unie zeker is.

NEDERLAND.

De Overland-post, loopende tot 14 October, is den 27sten November hier te lande aangekomen.

— Sedert ons laatste berigt bleef de weersgesteldheid hier te lande uitmuntend. De temperatuur was voortdurend zacht en de vochtigheid niet buitengewoon. De wintergranen zijn onder zeer gunstige omstandigheid in den grond gebragt en de vooruitzigten daaromtrent tot dusver bemoedigend. De prijzen der levensmiddelen ondervinden den invloed van dezen gewenschten toestand en zijn reeds vrij aanmerkelijk gedaald.

De leden van de eerste kamer der staten-generaal zijn tegen Dingsdag den 11 December aanst. bijeengeroepen.

— In eene correspondentie, voorkomende in de *Middelburgsche Courant*, wordt tegengesproken het berigt, door meest alle bladen medegedeeld, dat de minister van binnenlandsche zaken, baron van Heemstra, tot gouverneur-generaal van Ned.-Indie zou worden benoemd, en dat berigt beschouwd als uit de lucht gegrepen.

— De telegraafkabel, bestemd voor de nagenoeg 1200 zeemijlen lange lijn tusschen Singapore en Rangoon, wordt, voor rekening van het Britsch gouvernement, vervaardigd in de werkplaatsen van Glass, Elliott & Co. te Greenwich. De geleiding bestaat uit zeven ineengedraaide koperdraden, die door eene zesvoudige bedekking van getah pertja geïsoleerd zijn en voorts door eene bekleeding van met palmolie gedrenkte hennep en ijzerdraad worden beschermd. De kabel wordt geladen in drie stoomschepen, welke binnen kort naar Singapore vertrekken. De firma Siemens en Halske, te Berlijn en Londen, is belast met de levering der seintoestellen en het beproeven van den kabel, zoo bij de vervaardiging als bij het leggen. Onder het daarbij werkzame personeel bevindt zich ook de heer B. Holsboer, van Arnhem, hier te lande gunstig bekend als werktuigkundige en door zijne in 1859 uitgegeven afbeelding en beschrijving der seintoestellen en stroom loopen van den rijkstelegraaf.

— Wij vernemen, dat Z. M. de koning der Belgen reeds een schitterend blijk van belangstelling in het plan ter oprigting van een gedenkteeken voor Vondel, te Amsterdam, gegeven heeft. De commissie werd dezer dagen vereerd met eene schriftelijke betuiging dier belangstelling, strekkende ten geleide eener bijdrage van 1000 francs.

— Het gemeente-bestuur te Utrecht heeft aan den heer A. W. N. van Straaten, 1ste klerk aan het hoofdkantoor der plaatselijke belastingen, een prachtig geschenk in zilver vereerd, wegens getrouwen dienstijver en nauwgezetheid, gedurende den tijd van 30 jaren in stedelijke dienst betoond.

— Naar men verneemt, zijn de in veiling geweest zijnde gronden van de maatschappij van Weldadigheid, gelegen onder Appelscha en Smilde, aanvankelijk door verkoopers ingehouden en daarna onderhands verkocht aan den heer mr. C. Hiddingh te Arnhem, voor *f* 24,500.

ENGELAND.

In afwachting van de bijeenkomst van het parlement op 3 Januarij, is het met de binnenlandsche politiek stil.

De graaf van Flahaut, die den graaf de Persigny (benoemd tot Fransch minister van binnenlandsche zaken) als gezant bij ons hof vervangt, heeft bereids zijne geloofsbrieven aan de koningin ter hand gesteld.

De benoeming van den graaf de Flahaut wordt als een bewijs aangemerkt, dat keizer Napoleon de alliantie met Engeland wil, of althans in de hoofdzaak zich niet van zijne politiek in de Italiaansche aangelegenheid zal afscheiden. De nieuwe titularis toch is, even als de graaf de Persigny, een groot voorstander dier alliantie, terwijl zijne dochter gehuwd is met een zoon van den markies van Lansdowne, minister onder het vroegere kabinet Palmerston-Aberdeen.

— De *Times* zegt naar aanleiding van de in de Fransche brochure *Paus en Keizer* ontwikkelde denkbeelden, dat keizer

Napoleon ,te naauwernood een ontwerp kon koesteren, dat hem meer de volksgunst in Engeland zou waarborgen, dan het bewuste plan, dat aan hem met of zonder grond wordt toegeschreven. Al de Engelsche begrippen van slecht beheer, stilstand en verlamming staan in verband met dat van de heerschappij van den paus. Wij kunnen ons — zegt het blad — niet voorstellen hoe het beheer van een rijk mogelijk is, zoo lang een buitenlandsche priester zijne politiek, die onveranderlijk en onvermijdelijk alle vrijheidsbeginselen moet tegenstaan, op onbeperkte en aanrandende wijze in binnenlandsche aangelegenheden mengt. Men zal ons antwoorden dat Frankrijk zelf een bewijs van het tegendeel levert, dat die staat, in stipte gemeenschap met Rome verkeerende, nogthans steeds een der meest schrandere en meest verlichte staten van Europa was. Ons antwoord is dat Frankrijk dit zonder twijfel beweest, doch dat het die kenteekenen bezat, naarmate het de Pauselijke aanspraken op bespiegelende wijze beschouwde of als eene daadzaak aannam. Het Roomsche hof veroorzaakte weinig nadeel aan Frankrijk, omdat het weinig gelegenheid vond, zoodat het zich vergenoegen moest om de schaduw van gezag voor het wezen aan te nemen. Zoo was het altijd onder zulke omstandigheden. De Fransche geestelijken waren tot nu toe in Frankrijk de onderdanigste dienaren van Lodewijk Napoleon. Thans zijn zij genegen om bij voorkeur den anderen meester, den paus, te dienen, en op deze wijze is de krisis ontstaan. Overal waar het Pauselijke hof de magt heeft zich in de zaken te mengen, doet het dit, of laat zijne toegevendheid duur betalen. Zal het zijne krachten beproeven in Frankrijk? En wanneer dit geschiedt, wat zullen er de gevolgen van zijn?

In dit artikel doet de *Times* ook uitkomen, dat keizer Napoleon door de Gallikaansche kerk onafhankelijk te verklaren slechts de traditionele politiek der Franschekroon zoude volgen. Minstens 20 jaren voor dat Hendrik VIII van Engeland begon paus Clemens te bedreigen en vijf jaren voor dat Luther zijne stellingen aan de kerkdeuren van Wittenberg bevestigde, was Frankrijk reeds op het punt zich op kerkelijk gebied vrij te maken. Eerst later namen de overige mogendheden de zaak ter harte, doch toen waren zij het ook allen eens. Niets is zekerder dan dat Karel V, Hendrik VIII en Frans I er aan dachten zich aan den invloed van den paus te onttrekken en slechts om politieke redenen daarin aarzelden. De zaak was, dat de vorst, die in gemeenschap met Rome bleef, de magt van het Pauselijk hof tegen zijne tegenstanders kon gebruiken, en zulk eene hulp wilde geen van allen van zich werpen. Hendrik IV en Sully hebben het plan om zich van de Pauselijke heerschappij los te maken rijpelijk overwogen; zelfs Lodewijk XIV verkeerde soms in twijfeling aangaande deze kwestie en Voltaire verhaalt dat onder Lodewijk XV, toen de strijd tusschen Jezuiten en Jansenisten het hevigst was, het volk luide begon te roepen, dat zoo de paus zijn gezag te lastig mogt maken, Frankrijk dit zou weten te ontberen, even als zoovele andere landen. De staatkundige traditien zijn dus ten gunste van het plan.

FRANKRIJK.

Reeds is gemeld, dat graaf Vemercati dezer dagen als afgevaardigde van koning Victor Emanuel te Parijs was aangekomen. Hij staat nu op het punt om de terugreis naar Turin te aanvaarden, na herhaalde langdurige conferentien met den keizer, over welker resultaat hij zeer voldaan schijnt. In die bijeenkomsten heeft de graaf, ingevolge zijne instructien, alle eventualiteiten ten aanzien van Rome, Venetie, en den tegen het voorjaar verwachten oorlog besproken.

— De godsdienstige kwestie schijnt hoe langer zoo meer met de politiek vereenzelvigd te worden. De keizer wil evenwel niet door zulke stoute middelen als in de brochure *Paus en Keizer* worden voorgesteld, tot eene scheuring komen, maar liever daartoe een anderen weg inslaan. Er wordt reeds een ontwerp gereed gemaakt, hetwelk ten doel heeft om de geheele geestelijkheid afhankelijk te maken van het gouvernement en alzoo de geestelijken in ambtenaren te metamorphoseren. De onzekere inkomsten van de priesters zouden dan worden vervangen door een vast tractement, terwijl zij allen den eed van gehoorzaamheid aan de regering zouden moeten afleggen. Daar er nu in Frankrijk ongeveer 50,000 geestelijken zijn, zou daarvoor nog al een aanzienlijk montant op de staatsbegrooting moeten worden uitgetrokken, doch dit zou dan, volgens het ontwerp, gevonden worden uit eene nieuwe belasting.

— Naar men zegt zal de heer Veuillot, de bekende clericale schrijver eerstdaags eene brochure uitgeven onder den titel: *l'Europe sans le Pape*. De schrijver zou daarin voornamelijk uiteenzetten, welke belangrijke plaats het pausdom, vooral uit het staatkundig oogpunt, in Europa inneemt.

— De heeren Thiers, Guizot, de Remussal en andere hoofden der Orleanitische partij, zullen zich candidaat stellen indien er nieuwe verkiezingen plaats hebben.

— De kardinaal-aartbisschop van Basankon, monsg. Matthieu, heeft eene brochure in het licht gegeven, getiteld: *Een woord van den kardinaal Matthieu, betreffende de brochure: Paus en Keizer*. De kardinaal protesteert daarin ten krachtigste tegen alle plannen tot scheuring, en verklaart dat de bisschoppen en priesters, even als de geestelijkheid in 1792, zich liever aan het verlies van goederen, zelfs aan verbanning en dood zullen blootstellen, dan de zaak van den H. Stoel te verlaten.

— Naar men zegt, heeft de keizer zich veel moeite gegeven om onder de Fransche prelaten een bisschop te vinden, die geneigd zou zijn, om den abt Maret, benoemd tot bisschop van Vannes, zonder magtiging van den paus tot zijn ambt in te wijden. Wanneer dit gelukte, zou het de eerste stap zijn tot eene openbare scheuring, misschien tot een burgeroorlog in Bretagne, maar denkelijk zal het zoover wel niet komen; althans tot nu toe is de keizer niet geslaagd.

— De *Moniteur* deelt de benoeming mede van den heer de Flahaut tot gezant te Londen.

DUITSCHLAND.

Al wat men uit Oostenrijk hoort, bevestigt de meening, dat dit land zich geheel ruïneert, indien het nog langer zijn leger op den voet van oorlog moet houden, en dat een nieuwe oorlog het ligt totaal te gronde kan rigten. Om zich daarvan een denkbeeld te maken, dient, dat Oostenrijk alleen in het Venetiaansche eene armee heeft van 130.000 man, verdeeld in vier korpsen. Het eerste, onder generaal Stadion, hoofdkwartier Verona, is geposteerd langs de lijn Mincio. Het tweede, onder den aartshertog Ernst, hoofdkwartier Vicense, bewaakt de linie der Etsch. Het derde, onder bevel van den prins van Hessen, gecampeerd tusschen Rovigo en Legnano, bewaakt de Beneden-Po. Het vierde, onder den aartshertog Albrecht, dient ter verdediging der stad en provincie Venetie. De gezamenlijke korpsen zijn ingerigt op voet van oorlog en bezitten een belangrijk materieel, vooral wat betreft de artillerie. Alleen de kavallerie telt nog slechts 6000 man en moet nog tot 10,000 man worden opgevoerd. Bovendien heeft Oostenrijk nog eene armee van 150,000 man, in verschillende afdeelingen te Triest, Laybach, Fiume en Cattaro geconcentreed. Daarbij gaat de reorganisatie der binnenlandsche zaken steeds gepaard met de grootste moeijelijkheden, en van eene verdere wijziging van het kabinet, schijnt zelfs geen sprake meer te zijn. Alleen zegt men, dat de heer von Bach uit Rome teruggeroepen zal worden, hetgeen door sommigen — waarschijnlijk voorbarig — als de voorbode eener wijziging van het concordaat wordt beschouwd. Voorts kan het althans gedeeltelijk terugkeeren van keizer Napoleon tot een meer vrijgevig regeringstelsel in de regeringskringen te Weenen, niet dan met het grievendst leedwezen zijn vernomen. 't Is een gevaarlijk voorbeeld te meer voor de zoo lang verdrukte bevolking der Oostenrijksche monarchie.

De hoop dat de regering tot een verkoop van Venetie over zou gaan, is sedert een paar dagen verdwenen. De *Wiener Zeitung* namelijk zegt tot de verklaring gemagtigd te zijn, dat de geruchten betreffende onderhandelingen wegens den afstand van dat gewest tegen eene geldelijke schadevergoeding, van grond ontbloot zijn, en dat natuurlijk van onderhandelingen wegens den verkoop van een kroonland ook geen sprake kan zijn.

Door de regering is besloten tot de de uitgifte van 12 millioen papieren geld (muntbilletten van 10 kreutzers) en wel wegens gebrek aan pasmunt. Dit staat gelijk met eene vermeerdering van de vlottende schuld, met genoemd bedrag, dat overigens bij het hooge cijfer van den Oostenrijkschen schuldenlast niet veel te beteekenen heeft. Bedenkelijker is een gerucht volgens hetwelk het bestuur der financien voornemens zoude zijn rijksschatkistbilletten, voorloopig voor een bedrag van 60 millioen florijnen uit te geven; iets hetgeen al is het niet te verontschuldigen, toch te verklaren is door den geldelijken nood van het oogenblik, daar uit Hongarije naar men zegt, in het geheel geene belastingen meer zullen worden ontvangen en de andere provincien niet in staat zijn in de behoeften van den staat te voorzien.

De *Wiener Zeitung* deelt de overeenkomst mede tusschen Oostenrijk, Frankrijk en Sardinie, betreffende de verdeeling van de Lombardijsche schuld (Monte Lombardo). Van het passief ten bedrage van 99 millioen zullen 2/5 ten laste van Oostenrijk en 3/5 ten laste van Sardinie komen.

Graaf Apponyi, gevolmagtigd minister van Oostenrijk te Londen, is benoemd tot gezant aldaar.

De *Amtszeitung* bevat de keizerlijke besluiten, waarbij de stedehouder in Moravie, graaf Forzach, tot stedehouder in Boheme, en de gouverneur van het Weissenburger comitaat, graaf Johann Cziraky tot president van het hoogste geregtshof in Hongarije wordt benoemd.

In het proces Richter, te Weenen, hebben niet alleen de drie ledenvan 't bestuur der Credit-Anstalt, waarvan de heer Richter directeur was, dezen verdedigd tegen de beschuldiging, dat hij door de verandering in de boeken, in verband met het verkoopen van effecten en de mislukte Oostenrijksche leening, zichzelf zou hebben willen bevoordeelen, of ook de aandeelhouders der inrigting benadeelen, maar heeft ook baron Brentano, lid van den ministerraad, de handelingen van den heer Richter en van wijlen den minister van finnantien v. Bruck, ten deze voorgesteld, niet alleen als niet misdadig, maar zelfs, vooral wat den genoemden minister betrof (die, gelijk men weet, zichzelf het leven benam en daardoor een zwaar vermoeden op zich laadde, dat van zekere zijde terstond tot volkomen zekerheid werd verheven,) als *zeer loffelijk*.

LAATSTE BERIGTEN.

BUITENLAND.

De graaf de Persigny heeft aan de prefecten een circulaire gezonden. Deze heeft bij de bevolking een goeden indruk gemaakt; vooral heeft het de aandacht getrokken dat de nieuwe minister de prefecten aankondigt „dat hij hun weldra instructien zal doen toekomen over belangrijke staatkundige en administratieve punten”. Hierin wil men eene aanduiding zien, dat eenige maatregelen in het leven zullen worden geroepen, die de ontwikkeling zijn van het keizerlijk besluit. De minister doet voorts een beroep op de vaderlands liefde der uitstekende mannen van vorige regeringen, om het land te dienen met hunne ondervinding en bekwaamheden, en ook daarin heeft men het bewijs willen zien, dat het keizerlijk besluit weldra tot meer vrijheden zal leiden. Dat beroep toch zou geheel misplaats zijn, indien de wijzigingen in het regeringstelsel niets anders beteekenden dan waartoe de *Constitutionnel* ze wil gebragt hebben.

De *Moniteur* van 8 dezer bevat eene tweede circulaire van den graaf de Persigny aan de prefecten, waarin hij verklaart in welken geest hij gebruikt denkt te maken van de discretionnaire magt, hem uit kracht van de wet op de drukpers toegekend. De heer de Persigny treedt in een onderzoek van de Engelsche wetgeving op dit punt en wijst op de gestrengheid dier wetgeving, met opzigt tot alle aanvallen tegen den staat en de kroon, en op de groote vrijheid van discussie over alle handelingen der regering. De heer de Persigny zegt vervolgens: Indien alle partijen, indien alle schrijvers, den wil van het Fransche volk eerbiedigende, slechts de vrijheid der drukpers verlangen om die vrijheid even als in Engeland te handhaven, dan zal de wet op de waarschuwingen eene doode letter worden. Dat men de misbruiken in de maatschappij of in de regering aantoone, dat men de handelingen van het bestuur bediscussiere, dat men de onregtvaardigheden aan het licht brenge. Doch zoo de partijen mogten trachten den staat en de dynastie omver te werpen, dan zoude de wet dit niet dulden. De heer de Persigny behandelt vervolgens het stelsel der waarschuwingen en verklaart, dat zoo hij geneigd is niet terug te deinzen voor de verantwoordelijkheid, om de aanvallen tegen den staat te keeren, hij daarentegen geene enkele bijzondere overweging zal doen gelden bij de besluiten, welke hij zal nemen, om in Frankrijk de gewoonten eener vrije discussie in de hand te werken.

Men spreekt te Parijs van een adres, hetwelk in Italie circuleert, om bij keizer Napoleon zoowel als bij de Britsche en Sardinische parlementen te worden ingediend. Dit adres moet hoofdzakelijk ten doel hebben, om bij keizer Napoleon aan te dringen op de ontruiming van Rome door de Franschen, ten einde de organisatie van Italie haar volkomen beslag kunne krijgen.

Een der oudste leden van het geregtshof te Parijs, de heer Poinsot, is in den spoortrein vermoord. Van zijn landgoed Chahours naar Parijs terugkeerende, om aldaar eene zitting van het hof te presideren, stapte hij te Troijes in een ledigen waggon der eerste klasse. Aan het volgend station begaf zich een onbekende in denzelfden waggon en sprong bij Noisy er uit, op het oogenblik dat de trein in snelheid verminderde, waarna men den heer Poinsot bij de aankomst te Parijs vermoord vond. Daar men nu bij het lijk geen geld of horologie heeft gevonden, is het zeer waarschijnlijk, dat roofzucht de aanleidende oorzaak tot die misdaad is geweest; te meer omdat het bekend was, dat de heer Poinsot naar zijne landgoederen was gegaan, om de verschuldigde gelden van zijne huurders in ontvangst te nemen. Men is den dader nog niet op het spoor gekomen.

In een brief uit Parijs wordt eenig licht verspreid over het ware doel van het decreet van 24 Nov. De keizer wil naar het schijnt de ontbinding van het wetgevend ligchaam; hij weet dat hij eene meerderheid zal verkrijgen, die meer geneigd is hem in zijne staatkunde tegen den paus, tegen Oostenrijk en Europa te ondersteunen. Volgens gemaakte berekeningen, zullen ten gevolge der nieuwe algemeene verkiezingen, bij het wetgevend ligchaam afgevaardigd worden ongeveer 40 roode republikeinen, 60 legitimisten en Orleanisten, terwijl het overige gedeelte quand même aan de Napoleontische politiek zal zijn verknocht, terwijl de 40 roode republikeinen de keizer nog tegen den paus en tegen Oostenrijk zullen ondersteunen. Wij gaan dus belangrijke gebeurtenissen te gemoet. De tegenstand van den graaf de Morny tegen eene ontbinding van het wetgevend ligchaam is slechts een met den keizer afgesproken spel.

In denzelfden brief wordt voorts het volgende geschreven:

Ik heb u gemeld dat de keizer aan den koning van Sardinie heeft doen weten, dat voor het einde van dit jaar de Romeinsche kwestie geëindigd zoude zijn. Alles wordt voor de ontknooping in gereedheid gebragt. De keizer heeft in overeenstemming met Engeland, en naar men zegt met goedkeuring van Rusland, een laatste voorstel aan den paus gedaan. De paus moet nu afstand doen van het erfdeel van den Heiligen Petrus en van Rome, welke noodig zijn voor de Italiaansche eenheid; men biedt aan Pius IX de souvereiniteit van het eiland Sardinie, met de toestemming van Piemont, en den waarborg van Frankrijk en Engeland aan. Wordt dit laatste voorstel verworpen, dan zullen de Fransche troepen Rome verlaten en zal het Sardinisch leger die stad onmiddelijk bezetten. Pius IX zal dit voorstel natuurlijk verwerpen en dan zal het geheele plan van keizer Napoleon verwezenlijkt worden. Is Victor Emanuel eenmaal op het Quirinaal tot koning van Italie geproclameerd, dan zal het niet lang duren, of de aanval op Oostenrijk zal beginnen. De keizer wil den oorlog tegen het voorjaar, hij wil partij trekken van de verdeeldheid, van de magteloosheid van de monarchien op het vasteland en van den revolutionnairen arbeid, die zijne staatkunde in de hand werkt.

Het huis Rothschild heeft aangekondigd, dat te beginnen met heden, de halfjaarlijksche intrest van de Romeinsche staatsschuld, die op 1 dezer vervallen is, zal worden betaald.

— De maarschalk O'Donnell is bij het verlaten van het senaatsgebouw door een pistoolschot aan den linkerschouder gewond. De dader is een zekere Imaz en onmiddelijk gearresteerd. Hij is iemand van opgewondene gemoedsgesteldheid

— Volgens tijdingen uit Napels van den 5den dezer, heeft daar een oproer plaats gehad, uitgelokt door de reactionnairen en gedeeltelijk door de inwoners van Caserta, dat gevolgd werd door een verschrikkelijk contra manifestatie. De geheele armee van Garibaldi is toegesneld om de beweging te onderdrukken. Er hebben verscheiden honderde arrestatien plaats gehad; onderscheidene personen zijn onmiddelijk gefusilleerd. Een groot aantal inwoners hebben zich aan manifestatien van vreugde overgegeven. De stad Aversa is tegen de Garibaldianen in opstand gekomen, die overwinnaars gebleven zijn. De kardinaal-aartsbisschop van Napels is in genoemde stad aangekomen en zijne tegenwoordigheid heeft aanleiding gegeven tot tegenstrijdige demonstratien; beurtelings hoorde men roepen: *Leve de Paus! Leve Garibaldi!* De muiters hebben het paleis belegerd en in brand trachten te steken. De onlusten hebben achttien uren geduurd. De aartsbisschop is op het balkon van het paleis verschenen met de driekleurige vlag in de hand.

Koning Victor Emanuel is te Napels teruggekomen; de regering zal eene leening aangaan, om openbare werken te doen uitvoeren.

Men zegt, dat de heer Farini reeds om zijn ontslag als stedehouder van koning Victor Emanuel heeft verzocht. Dit zou juist geen wonder zijn, want hij heeft daar alle partijen tegen zich. In de voorname klassen ziet men, wegens zijne vroegere geringe betrekkingen, uit de hoogte op hem neder en beschouwt men hem als een parvenu. De clericale partij noemt hem openlijk een oproermaker tegen den paus. De republikeinen verlangen van hem ontslagen te worden, omdat zij in hem een hardnekkig tegenstander hebben, terwijl hij in de geleerde kringen doorgaat voor iemand wien het aan alle letterkundig talent ontbreekt. Zoolang de koning te Napels was, viel het hem niet moeijelijk zich tegen dit alles staande te houden, maar sedert hij slechts op eigen krachten moest steunen, werd het al dadelijk verwacht, dat hij het onmogelijk zou volhouden. Wat het hem in de laatste dagen welligt nog moeijelijker zal gemaakt hebben, is het feit, dat alle hoofden der reactionnaire partij, die zich uit Napels hadden verwijderd, den 1sten dezer aldaar zijn teruggekomen, waaruit terstond werd opgemaakt, dat er de eene of andere bijeenkomst moest plaats hebben. Al was nu, gelijk men reden heeft te denken, dit laatste niet het geval, dan is hunne tegenwoordigheid te Napels in de gegeven omstandigheden voor den heer Farini toch een nieuw bezwaar.

Koning Frans II van Napels heeft te Weenen eene leening gesloten.

Advertentiën.

Per MAIL ontvangen:

CAYLA. Pape et Empereur.
BARTHOLO. Vrije Kultuur en vrije Arbeid op *Java* in verband met Art. 56 van het Regerings-Reglement en de publicatie van 1838.

[114] DE GROOT, KOLFF & Co.

Stoomboot Prins van Oranje.

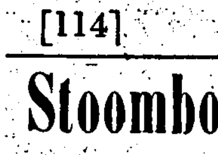

De vaart van deze Stoomboot is gedurende de maand JANUARIJ geschorst.

De Agent,
(115) A. DESPÉROUX.

Vertrek van de Landmail

op Woensdag 30 Januarij, des avonds ten 6 ure.

Van elk ongeteekend artikel in het Samarangsch Advertentie-Blad voorkomende, hetwelk geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat is de schrijver voor de wet J. H. DE GROOT.

Gedrukt en Uitgegeven bij de Groot, Kolff & Co., te Samarang.